

наблюдава още от началото на века. След 1988 г. обаче това намаление рязко се засили и през последните години коефициентът на раждаемост достигна едно от най-ниските равнища в Европа и в света - 12.1‰ през 1990, 8.6‰ през 1995 и едва 7.9‰ през 1998 година. През 1999 г. се наблюдава леко повишаване на раждаемостта, като достигнатото равнище от 8.8‰ е близко до това през 1995 и 1996 година.

Ще добавя, че в нито една друга европейска страна не е регистриран по-нисък коефициент на раждаемост, независимо че тенденция за намаляване на раждаемостта се наблюдава в почти всяка от тях.

Тенденцията в развитието на раждаемостта в синтезиран вид се изразява чрез тоталния коефициент за плодовитост - средният брой деца, които една жена ражда през целия си детероден период. През последните години този показател също силно намалява - от 1.75 през 1990 на 1.24 през 1995 и 1996 и едва 1.11 през 1998 година. През 1999 г. и по отношение на този показател е регистрирано леко повишаване (1.23), т. е. също сме се върнали на равнището от 1995 година. Независимо от това, като се има предвид, че теоретично необходимият минимум за осигуряване на просто възпроизводство на поколенията е 2.1 живородени деца от една жена, става ясно колко силно се отдалечаваме от него. Подобна тенденция се наблюдава във всички европейски страни, но толкова ниска стойност на коефициента, т. е. толкова силно отдалечаване от дори простото възпроизводство е измерено само в България и Литва.

Резултатите от изследвания по проблемите на раждаемостта, семействата и децата, проведени през последните десетилетия, показват, че сред съвременниците ни приоритет продължава да има двудетният модел на семейство, т. е. това е преобладаващият репродуктивен идеал или социалната норма за броя на децата в семейството. Изследванията показват още, че съществува разминаване между желанията на българина за повече деца в семейството и реализирането на тези желаниа поради липса на различни за отделните категории население условия. Това на свой ред означава, че репродуктивният идеал е „таванът“, който практически не се надхвърля, но който в немалко случаи при липса на определени условия може да не бъде достигнат. Оттук следва важният въпрос: какви са тези условия? Не е ясно също дали много от днешните българи са се простили с този идеал, или отлагат за неизвестно какъв срок (който обаче може и да не настъпи) раждането на иначе желано дете. Възможно ли е кризата, в която се намираше нашата страна през последните години, да се окаже фактор с много силен ефект, поради което независимо от желанията у нас все повече семейства да остават с едно дете. А какво ще стане след преодоляването ѝ? Ще дойде ли на бял свят желаното второ дете или инерцията ще въведе трайно единственото дете като репродуктивен идеал. Това от своя страна поставя въпроса за изследването и анализирането на факторите, формиращи репродуктивния идеал в наши дни,